

Αίθουσα 1- Ο παλαιοχριστιανικός ναός

330 μ.Χ. 610 1204 1453 19ος αι.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ Η ΠΡΟΤΟΥΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΟΧΗ ΜΕΣΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΟΧΗ ΥΣΤΕΡΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΟΧΗ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΟΧΗ ΝΕΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

Ψηφιδωτό αγίου Δημητρίου

Πληροφορίες

Εικονίζεται ο άγιος Δημήτριος με τα χέρια ανοιχτά σε στάση προσευχής (δέησης).

Είναι μέρος μεγαλύτερου ψηφιδωτού από το ναό του Αγίου Δημητρίου. Το υπόλοιπο ψηφιδωτό καταστράφηκε όταν κάπκε ο ναός στην μεγάλη πυρκαγιά που έκαψε το κέντρο της Θεσσαλονίκης το 1917.

Οδηγίες

- ▶ Βρείτε το ψηφιδωτό του αγίου Δημητρίου και φωτογραφίστε το.
- ▶ Παρατηρήστε το και βρείτε δύο ακόμη πρόσωπα που εικονίζονται εδώ: ένα παιδί και μία ανδρική μορφή. Φωτογραφίστε τα.
- ▶ Παρατηρήστε στα αριστερά την αναπαράσταση όλου του ψηφιδωτού.
- ▶ Βρείτε το τμήμα με τον άγιο Δημήτριο και φωτογραφίστε το.
- ▶ Βρείτε ακόμη ένα εντοίχιο (εν+τοίχος) και ένα επιδαπέδιο (επί+δάπεδο) ψηφιδωτό και φωτογραφίστε τα.
- ▶ Τι απεικονίζουν τα δύο ψηφιδωτά που φωτογραφίσατε;

Αίθουσα 2 - Παλαιοχριστιανική πόλη και κατοικία

330 μ.Χ. 610 1204 1453 19ος αι.

ΡΩΜΑΪΚΗ
ΕΠΟΧΗ

ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ
Η ΠΡΟΤΟΥΡΑΝΤΙΝΗ
ΕΠΟΧΗ

ΜΕΣΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ
ΕΠΟΧΗ

ΥΣΤΕΡΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ
ΕΠΟΧΗ

ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ
ΕΠΟΧΗ

ΝΕΟΤΕΡΑ
ΧΡΟΝΙΑ

Ψηφιδωτό δάπεδο τρικλινίου

Πληροφορίες

Το τρικλίνιο είναι ο επίσημος χώρος των πλούσιων σπιτιών ήδη από τα ρωμαϊκά χρόνια. Εκεί γίνονται τα συμπόσια. Το επάνω μέρος του χώρου είναι λίγο πιο ψηλό και ημικυκλικό. Εκεί υπάρχουν τρεις κλίνες (κρεβάτια) για τους οικοδεσπότες. Γι' αυτό ονομάζεται τρικλίνιο. Στον υπόλοιπο χώρο υπάρχουν και άλλες κλίνες. Την εποχή αυτή στα συμπόσια οι άνθρωποι τρώνε ξαπλωμένοι στις κλίνες.

Το τρικλίνιο έχει πλούσια διακόσμηση στο πάτωμα και στους τοίχους.

Οδηγίες

- ▶ Εντοπίστε το ψηφιδωτό και φωτογραφίστε το.
- ▶ Βρείτε την επιγραφή στο ψηφιδωτό και φωτογραφίστε την.
- ▶ Στην επιγραφή γράφονται ευχές για τους ιδιοκτήτες του σπιτιού. Διαβάστε τα ονόματα των τεσσάρων ιδιοκτητών που αναφέρονται μετά τη λέξη ΕΥΤΥΧΩΣ, που σημαίνει «να έχετε ευτυχία»: ΕΥΣΕΒΙΩ, ΜΑΡΚΙΑ, ΕΛΛΑΔΙΤΗ και ΚΛΗΜΕΝΤΙΝΗ.
- ▶ Παρατηρήστε τις τοιχογραφίες. Τι σχέδια έχουν;
- ▶ Φωτογραφίστε ένα τμήμα της τοιχογραφίας που σας αρέσει περισσότερο.

Αίθουσα 3 - Από τα Ηλύσια Πεδία στον Χριστιανικό Παράδεισο

330 μ.Χ.

610

1204

1453

19ος αι.

ΡΩΜΑΪΚΗ
ΕΠΟΧΗ

ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ
Η ΠΡΟΤΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ
ΕΠΟΧΗ

ΜΕΣΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ
ΕΠΟΧΗ

ΥΣΤΕΡΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ
ΕΠΟΧΗ

ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ
ΕΠΟΧΗ

ΝΕΟΤΕΡΑ
ΧΡΟΝΙΑ

Καμαροσκεπής τάφος

Πληροφορίες

Είδος τάφου για πλούσιους με διακόσμηση.

Εδώ βλέπουμε μια οικογένεια: τον πατέρα, τη μητέρα και δύο αγόρια.

Ανάμεσα στα αγόρια υπάρχει ένα χαμηλό τραπέζι και επάνω του ένα γυάλινο αγγείο.

Το μεγαλύτερο αγόρι κρατάει ένα κωνικό ποτήρι. Με αυτό έκαναν προσφορές προς τιμή των νεκρών.

Οδηγίες

- ▶ Βρείτε τον καμαροσκεπή τάφο.
- ▶ Φωτογραφίστε την τοιχογραφία με τους γονείς και τα παιδιά.
- ▶ Βρείτε στην αίθουσα αγγεία παρόμοια με το γυάλινο της τοιχογραφίας και φωτογραφίστε τα.
- ▶ Βρείτε άλλο έναν τάφο και φωτογραφίστε τον.
- ▶ Συγκρίνετέ τον με τον τάφο της φωτογραφίας.

Αίθουσα 4 - Από την Εικονομαχία στη λάμψη των Μακεδόνων και των Κομνηνών

Μαρμάρινη εικόνα

Πληροφορίες

Μαρμάρινη εικόνα Παναγίας σε στάση προσευχής. Μετά την περίοδο της εικονομαχίας, εκτός από ξύλινες, δημιουργούνται και εικόνες από μάρμαρο.

Οδηγίες

- ▶ Βρείτε την εικόνα και φωτογραφίστε την.
- ▶ Βρείτε άλλες δύο εικόνες με την Παναγία και φωτογραφίστε τις.
- ▶ Από τι υλικό είναι;
- ▶ Πώς απεικονίζεται η Παναγία σε κάθε εικόνα;

Αίθουσα 6 -Το Βυζαντινό κάστρο

Πολεμικός εξοπλισμός Σπιρούνι, μαχαίρι, τσεκούρι

Πληροφορίες

Τα αντικείμενα εδώ μας δίνουν πληροφορίες για τις δραστηριότητες σε μια πόλη-κάστρο.

Εξαιτίας των εχθρικών επιδρομών από τον 8ο αιώνα και μετά οι άνθρωποι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις πόλεις τους και να χτίσουν νέες, μικρότερες οχυρωμένες πόλεις-κάστρα. Τις πόλεις αυτές τις χτίζουν συνήθως σε λόφους για να ελέγχουν τους γύρω δρόμους και να προστατεύονται από τους επιδρομείς.

Οδηγίες

- ▶ Βρείτε τα αντικείμενα που σχετίζονται με τον πόλεμο.
- ▶ Από τι υλικό είναι;
- ▶ Ποιο είναι το σπιρούνι; Σε τι χρησίμευε;
- ▶ Ποιο είναι το μαχαίρι; Σε τι χρησίμευε;
- ▶ Ποιο είναι το τσεκούρι; Σε τι χρησίμευε;
- ▶ Βρείτε το όνομα μιας πόλης-κάστρου.

Αίθουσα 7 - Το λυκόφως του Βυζαντίου

Παναγία Οδηγήτρια (αμφιπρόσωπη)

Πληροφορίες

Αμφιπρόσωπες (αμφί= και από τις δυο πλευρές + πρόσωπο) λέγονται οι εικόνες που είναι ζωγραφισμένες και από τις δύο πλευρές.

Στις εικόνες αυτές συνήθως ζωγράφιζαν πρώτα τη μία πλευρά. Όταν μετά από χρόνια χαλούσε, συχνά ζωγράφιζαν στην πίσω πλευρά μια άλλη εικόνα, για να χρησιμοποιήσουν το ίδιο ξύλο.

Τις εικόνες που ήταν ζωγραφισμένες και από τις δύο πλευρές πολλές φορές τις χρησιμοποιούσαν στις περιφορές.

Οδηγίες

- ▶ Βρείτε την εικόνα και φωτογραφίστε την και από τις δύο πλευρές.
- ▶ Ποια αγία εικονίζεται στην πίσω πλευρά; Βρείτε το όνομά της επάνω στην εικόνα.
- ▶ Βρείτε στο κάτω μέρος της εικόνας τα ίχνη που έμειναν από το κοντάρι που κρατούσαν κατά την περιφορά. Φωτογραφίστε τα.
- ▶ Σε ποιο χέρι κρατάει η Παναγία το Χριστό;

Αίθουσα 10 - Το Βυζάντιο μετά το Βυζάντιο

Εικόνα με την Παναγία Γαλακτοτροφούσα

Πληροφορίες

Σπάνια εικόνα της Παναγίας που θηλάζει το Χριστό. Πρόκειται για έργο μοναχού που ανήκε σε ομάδα ζωγράφων από τη Γαλάτιστα Χαλκιδικής. Στα χρόνια της Οθωμανικής κατάκτησης ομάδες ζωγράφων ταξιδεύουν σε όλη την Ελλάδα και ζωγραφίζουν εικόνες και τοιχογραφίες ναών έπειτα από παραγγελία.

Οδηγίες

- ▶ Βρείτε την εικόνα και φωτογραφίστε την.
- ▶ Δείτε την επιγραφή στο κάτω μέρος της εικόνας.
- ▶ Ανακαλύψτε πότε ζωγραφίστηκε η εικόνα.
- ▶ Βρείτε το όνομα του αγιογράφου «Μακαρίου Μοναχού», διαβάστε το και φωτογραφίστε το.
- ▶ Βρείτε άλλη μία εικόνα της Παναγίας με το Χριστό.
- ▶ Παρατηρήστε σε ποιο χέρι η Παναγία κρατάει το Χριστό σε κάθε μια.
- ▶ Τι συμπέρασμα βγάξετε; Πώς κρατάει η Παναγία συνήθως τον Χριστό;

Θυμάστε;

- ▶ Πώς λέγεται ο τύπος τάφου που είδατε στην αίθουσα 3;

Στο σχολείο:

- ▶ Σκεφτείτε και γράψτε ή διηγηθείτε προφορικά μια ιστορία με όλα τα αντικείμενα που παρατηρήσατε.

